

Niamuno Sargas

broliams Lietuvininkams žines parnešas.

„Niamuno Sargas“,

Tilžeje, kas ketvergą išdūdamas, laštija prie arcžiausiojo pušto ar per gromatnešį apstelištas ant bertainio meto 50 peningiu, su prinešimu į namus 65 peningius. Ir pati laitraščio išleistuve Tilžeje, pylimo ulyczioje (Dammstraße) 2. bute, priima apsteliavimus arba išvrašymus.

**Dėrnai mylėsim cėcornę,
Drašei užtaršim lietuvnę!**

Apsakymai

Į „Niamuno Sarga“ įstatomieji laštija po 10 peningiu už koją smulkeis raštais išspausią eilutę ir yra šio laitraščio išleistuve priimami. — Gromatas ir rastraščius dėl laitraščio sumčiavimus priima rėdytuve Tilžeje, pylimo ulyczioje (Dammstraße) 2. bute.

23. num.

Tilžeje 27. geguži (maju) 1886.

1. metas.

Szendieniškas musu gyvenimas.

(Pabaiga.)

Ar-gu jau nelairote per vertingą, tēvelius pagarbiū gražiomis dainomis, padavinimus apdumoti; ar jos nėra su „motynos pienu išjstos, laime, nelaimė ir krauju bei ašaromis maudytos?“ Tą kartą žmonės buvo visi Lietuvininkai, lietuviškai jie dumojo, prieš wienas kitą meilę turėjo, šimtą kartų buvo geresni budami pagonais ne kaip dabar, kurie yra piktymėmis. Daugiau šie žmonės ant išvėjimo pasidavę, ir palikę surinkiminkais, nekuriė bariasi ant girtūkliu, kam geria, o girtūklei ant surinkiminku, kam meldžia, kunigai bariasi ant maldininku, o maldininkai ant kunigu: tai laikai! Szirdis plyšta! Prapūle, prapūle, jau meilę pametę! Nežinau, ar galės ilgai taip būti. Sztai jau Lietuvininkai patys prasižudyti nor, tarp švėtimu gailu (elementu) sutirpti!

„Jau užmiršo kalbą savo

Ir užmiršo, kūni buvo!“

Brolei Lietuvininkai, bukite padorus, nenėkite tēveliu palikimus, nemoksite savo sunus bei dukteres, dar vos liejuvį apversti galinczius baurigę platfalbę, lastra mus nusmaugs kaip awinėlius. Pasijusime nūgi bešq. Mylėkite Dievą, garbinkite tēvus, atminkite, kad mums prie lopšio mamuzė lietuvishkai liuliawo, atminkite, kad Lietuvininkais ejate per kraują ir krutį, ir kad pirmus žodelius tēvelis jus mokino lietuvishkai, pirmąjį maldę lietuvishkai mokino! Sztai wienok kas to wišo yra priežastimi: ta prakeikta didyste bei lobiu geidawimas! ir wis, kas ant šweto tik lyg lapai suwyte, tai jiems ir meilu. Brolis tikrai to tewerhja, katro jis klausyti tur, o tu, katrie jiems tiesą rodo, tu jau jie giriasi, neprivalą wėryti. Jus wėrysite ir suprasite, ale tada bus per wėlai. Jums gyrypelnyste iškris, jums, katrie galite gelbėti brolius, o tacziaus negelbate. Sawo žmogui arba tam, katraš nor jiems gero daryti, tam atwirai deda spąstus ir wišofias baurybes meta už akiu, ką, sakant, maži waikai nedarytu. Ir tai žmonės! Egono ar žydo, katraš sawo wyliumi bei melais apgauti tylineja, to tai wėryja su wiša širdžia. Juk jau rodo mums wienas ir fitas atwiras atsitikimas, kur šed šendien lenciugais aptaisyti temnyčioje.

Taigi, mielieji Lietuvininkai, laistas yra apie sawę pamišlyti ir draugystėje tarp gerai dumojancziu tarti: „wienybė daro stiprius!“ Ir mes visi susidraugawoję galešime linkmai prie šwiesos priėjti ir su kitomis giminėmis lygtiesi, ant šweto dar gywenancziomis. Bet jei tokiame inaudime pasiliktime, kaip dabar, tai neilgai truks, kad mums musu dvasiškas kardas bus išpleštas šwėtimu giminiu ir tada busime prapūle.

Brolei, katraš norite žinoti, kiel mes dar tikrai iš wišo Lietuwininku po saulute gywename, tai platų aprašymą rasite „Niamuno Sargo“ kalendrose 1885 m. Czion tik tiek priduriu, kad musu yra apie 4 milijonus, tarp kuriu rodo 1 milijonas Latwiu yra. Ne wiena maža kara-lyste džiaugtusi toki gywatinku skaitliu turėdama. Kam-gi tai czion rekti, kad jau menkai tėra Lietuwininku! Susiwienskite, tai matysite, kaip dvasiškai twirta yra Lietuwa.

Szendien kad reiktu Lietuwininkams dēputertą sfirti, tai wėrykite, kad jie welyš sawo neprietelių sfirtu, ne kaip toki, katraš dėl Lietuwos sawo dienas apėrawoja ir rupina už buvį nuwargusiu Lietuwu. Al bėda, nesupratimas! Jankus.

Marios ir jweja.

(Priemazga.)

Mariu, o ipaczei didžiųjų arba oceanu wandū nestow ant wietos, bet wis bėga wienur į šią, fitur į tą pusę, tai wišai pamažu, tai greicziaus; žinoma teka ne wišas wandens storis, bet tik nedideli jo slūgšnei: tankei wienas slūgšnis teka į wieną pusę, o kitas, kurs žemiaus, į kitą; ir toje paczioje wietoje wandū syki bėga į wieną, kitą syki į kitą pusę, syki greicziaus, kitą pamažiaus. Bet wišuse oceanuse yra taip wadinamos mariu srowės, kur wandū wišada teka į tą paczią pusę, beweil ta paczia wieta, su tūmi pacziu greitumu. Wienur fitos srowės labai placzios, turi po kelis šimtus myliu ploczio, fitur kur tą siauresnės — tik po kelias dešimtis kilometrui, wienur wandū teka gana greitai, po kokių 7 sieknius, iki žmogaus širdis twyfstelia 10 sykiu, fitur pamažu, tik wieną siekni; gylis fitu srowiu taip labai niewienoks. Garšiausia ir naudingiausia mariu srowė toji, kuri teka atlantiškame oceane, nu wudinės Amerikos į wakarinius Eiropos pakraščius. Jos šiltas, ateings iš karštųjų mariu wandū labai šildo Eiropą ir dūda jai labai daug lytaus. Kad ne šita srowė, tai ir musu krašte butu kur kas blogiaus gyventi. Ir wišos fitos šiltosiosios tekanczios iš karštųjų mariu srowės labai šildo tas žemes, pro kurias jos teka; už tai yra ir šaltos srowės, kurios neša šaltą wandenį iš šaltųjų mariu; jos wišada šaldo ir tas žemes, pro kurias teka. Ilgai žmonės nežinojo, kaip atfiranda fitos mariu srowės; iki šio laiko daugumas mokslininku sate, kad mariose wiškas einantiesi taip, kaip šiltoje pirtyje žiemą, atidarius duris: šaltas oras, kaip wilnu kamulei, pažemiu ima tūjans werstiesi iš lauko į pirtį, o šiltas wiršumi duriu eina iš pirties laukan; pirma, mat, žmonės tifejo, kad šiltosiose mariose wandū perdēm, nu pawiršio iki paties dugno labai šiltas, o šaltosiose atwernei labai šaltas, wišai taip, kaip

esti pas mus žiemą lauke ir pirtyje; kad taip butu iš tikro, tai tada sunku nebutu suprast, kaip atfiranda mariu srowės; bet taip nėra: gilumose mariu wandū wišur labai šaltas, šaltosiose mariose ne tą šaltėnis, kaip šiltosiose; už tai šiltųjų mariu wandū kur kas šuresnis už wandenį šaltųjų; druska-gi daro wandenį šuresniu ir atsweria iteknę šalczio ant wandens šaltųjų mariu. Tai kas-gi padaro mariu srowės? Szios dienos mokslininkai išrodinėja, kad czia esąs šaltas wėjas. Imtime, šako jie, ilgą, platų lowį, arba didelį fibirą, pripiltime jį pilną wandens ir ilgai puštime į tą wandenį, o wis į wieną pusę; wandū tūjans pradės judėti, iš pradžių tikrai iš wiršaus, o pastui fitas judėjimas eis wis gilyn ir gilyn; ant galo ir wišas wandū ims suktiesi; kur puštime, ten wandū ims eiti ten lint, kur lint warys jį musu kwapas, o iš šaliu eis atgalios, kad užintu wietą to wandens, kurį nuwarė kwapas; žodžiu sakant, wandū ims suktiesi wienu ratu fibire arba bliude, kad mes puštime tikrai į wieną bliudo kraštą, ir dwiem ratam — placziame lowyje, jei puštime į lowio widurį. Taip eina ir mariose; yra tokios ant žemės kulkos wietos, kur wėjas be paliowos puczia wis į wieną pusę; jei toks wėjas puczia ant mariu — o kur-gi gal buti wėjui geresnis šelpikas, jei ne ant mariu? — tai wandū pamažu ima judėti; jū tolyn, jū judėjimas eina didyn ir ant galu galo pasidaro didelės mariu srowės. Syki pasidariusi srowė jau negal apstioti, ipaczei, kad neapstiotą nē wėjas, kurs sujudino wandenį. Sutifusi pakeliui kraštą mariu, srowė atsimuša į jį ir tankiausiai wišai iškraipo sawo kelią, bet wis-gi neapstiotą.

Wišose mariose ir ne tik mariose, bet ir labai didelius ežerus wandū po du sykiu ant dienos (kaip kur tik po syki, nors ne wišada, tai pasifelia, tai nupūla. Widuriuse oceanu, kur wandū sutinka ant sawo kelio tikrai nedideles salas, tokie pakilimai ir nupūlimai wos tik siekia porą pėdu; už tai pakraščius oceanu jie nueina į kelias dešimtis pėdu; mažosiose mariose, kaip musifkes, wandū pakyla ir nupūla labai mažai. Neišguldawamas placzei šito dalyko, kadangi jis yra gana painus, czia tik pasakyti, kad priežastis jo yra mėnū (o iš dalies ir saule); jau senai žmonės buvo patėmyję, kad wišada mėnesiui einant į pietus, mariu wandū ima kilti; bet tik ne per senai tegalėjo, kaip reikant, suprast, dėl ko mėnutis taip judina marias.

„Kas-gi destifi paczioje gilumose mariu,“ rasi patlaus žingeidus skaitytojas, „ar auga ten kokie augalai, ar yra kokie gywi sutwėrimai?“ Žinoma auga, žinoma yra ir dar tokie dideli, tokie gražūs, kokių nėkur nerastum ant sausžemės. Jš kur-gi tai žmonės galejo patirti? Juk nekas nebūmo

mariu gilumose. Teisėbė, pasinerti labai gilei į marias žmogus negal, negal ne dėl to, kad netur ten kūni kvėpauti, kadangi nedidelis tai butu daigtas įsitaisyti ilgą gumelastiko žarną, kurios wienas galas butu ant laivo, o kitas burnoje pasinertusiojo; taip žmonės ir daro, kada tur koki darbą ne per gilei wandenyje, į kelis fiekhnus gylis, ant dugno kokio ežero arba pakraštėje mariu; o jeigu žmogus nusileistų į marias į koki kilometrų gylis, tai wandū taip suspaustu jį, kad jis negalėtų nė kvėptelti; juk kad ir wifai negilei pasinertęs į wandenį, jau juntti, kad lyg kad kas spaudžia, slogina krutinę. Bet kad numanyti, kas tikrai destiši mariose, tai dėl to wifai nė nereikia įsnarstyti ju; kam-gi tada butu žmogaus smagenei? prisidarys sau wifokiu tam tikru įtaisū, žmogus ir iš didžiausiu gilumu, nū paties mariu dugno gali išsigriebti ir dumblo pažiūrėti ir mariu žolius, kur tik ju yra, ir mariu gyvūlius susigauti, ir patirti, ar šiltas, ar šaltas ten wandū. Wifšas, kas auga ir želia, kas gyvūja — juk ir žolės ir medžiai ir gyvūja ir kvėpūja — tai gyvūja per saulę ir jos šilumą; kad nebutu saulės, tai tūjaus wifšas susaltu ir išmirtu.

(Dar ne wifšas.)

Į švėtur.

Į Italijos. Į Katanijos mēsto rašoma, kad Etnos kalnas pradėdęs ugnimi spiauti, iš to aplinkui gyvenantieji laukininkai labai gaudinasi.

— Koleros liga jau baisi plečiasi. Kasdien jau pulkas žmonių miršta. — Etnos kalnas atwėrė 11 nasru, iš kurių jis baigingą ugnies jušę wemti pradėjo. Ir žemės drebiniai tankei nusidūda.

Į Gryfonijos. Atenu mēste pirm trumpo cėjo deputertai šaimo bute plunktiesi pradėjo. Deputertas Afelas tawo draugui Rosanakiui šaunei nugarg iškalbė. Ta pėštynė truko kolia 10 minutu, ir nedaug reikėjo, kad ne wif deputertai butu wienas kita dulkiti pradėję. Rosanakis tapė pusgywis į sawo namus pagabentas. — Gryfonai pradeda sawo žalnėrius atgal į kasaras traukti ir nū karo mišliu liautiesi.

Į Spanijos. Španiškams yra naujas karalius užgimęs. Kristynos bus ateisenciję subatą. Wernieji karaliaus nežino, kaip besidžiaugti iš to linkmingojo atsitikimo, ale maisti-

ninkai, kuriu, kaip žinoma, Španijoje labai daug yra, didei urzda kampuše.

Į Masfolijos. Azijatikūse žolynūse anapus kaspiškųjų marių rusifskoji waldžia dabar gelžkeli budawoja su žalnėreis. Kasaros yra gelžkelio wėžimūse (wagonūse) įtaisytos. Galą budawoję, jie su wifais sawo gyvenimais tolyn waziūja.

— Rusifskoji waldžia yra apsiėmusi, tarp Liepojaus bei Klaipėdos gelžkeli budawodinti. Tai butu mums Klaipėdiškams šaunus daigtas.

Į Amerikos. Anarkistu wyriausiasis wadomas, Most'as, karsai ne senei sugautas tapė, yra dabar už 1000 dolaru užstowos pinigų wėl paleistas. Ale pulcistū dabar Naujojo Jorkio mēste 5 šimtai daugiaus buję. — 75 tukstanczi dolaru (t. y. 300 tukstanczių markių) yra Amerikonai jurinkę ant pašalpos pulcistū bei ju pamylėj, kurie pirm keliu nedėliu prie maisto Cėytagos mēste taip subedawoti tapė. — Maistinininkai Cėytagos mēsto wieną aptėką beispėšdami, pamatė ant lentynų prie sienos daugybę plėczkų stowint. Pamišlyje, kad tai bene špyrtus arba areška (brangwynas, degtinė) butu, pradėjo tas plėczkas grėbti ir iš tuju klufti. Ale tas gėralas nebūwo ant šweikatos. Žmonelei nūdus būwo išurbę, o kaip žinės praneša, 8 anarkistai, kurie tu nūdugėrę, jau mirę, o fiti, kaip mišlyjama, jūs sekę.

Į Bokietijos.

Į Berlyno. Tik klausykite, ką žmonės wifą į žigunės (pušto) strynutes frauja! Ant paweiklo atrado gromatnėšys Berlyno mēste wieną strynutę betuštįdamas, widuje marškinii prierankę, ant kurios wienos pusės būwo korespondenciją rašyta, o ant antros pusės antrašas (adresas), o ir pušto maršutę užlipita. Pušto urėdininkai wienol tą dalyką šiuntėjui sugrąžino.

— Popėzius Leonus yra cėcoriui Wiliui padėkawonės gromatą priėjuntęs už tą brangųjį kryžių, kurį Wilius jam ne senei dowanojo. — Cėcorėnė Augustė yra 15. majų dėl šweikatos wandeniu wartojimo į Badu Badus iškeliawusi. — Karaliunėnė Witterija yra, iš Inglijonijos sugrįžusi, pas karaliūną į Homburg'į nukeliawusi.

— Prusifskoji waldžia jau pradeda lentifkose žemės dalyse wofikšas kolonijas įweisti. Tam dalykui yra waldžia Pozu walscziuje 300 ektaru didįjį Komorowos dvarą nupirkusi.

Į Frankfurto pr. D. Cėzion nudegė 2 žmoni ir wiena awinyczia. Wifos awys, 6 šimtai ir 45, liepinoje mirtį rado.

Į Krossu mēsto. 14 gij majų cėzionai baigingas wėsulys fiautęs, daug iškados padarė, butus sugrowė, bažnyčios koryczią nuwėrė ir bewėif wifus stogus bei langus mēste paifkadėjo, lbdros upė 2 akrtu prarijo, podraug su 5 žmonėmis.

Į Halle's mēsto rašoma, kad ten šiose dienose mēsto deputertū prasėdys prapūlęs. Jis yra 2 šimtu 50 tukstanczių markių užlėpęs.

Į Rylės mēsto rašoma, kad šią waisarg šaitilius cėcorystės bei karalystės šaimo deputertū į Rylę keliausę, jeib sawo akimis apžiūrėtu tą lėnią, kur kasykla tarp šiauriniu bei rytiniu jūriu kasta taps.

Į Elzas-Lotringiu. Kaip žinės praneša, cėcorius Wilius anojė prowincijoje kokias 8 dienas ant atsilankymo keliauti ketęs.

Į Pamarin prowincijos rašoma, buf antrasis junus cėcorystės kanclerio kunigaišcziio Bismarkio Reslino mēste waldžios prasėdziu (regėrunęs prezidentu) pastojęs.

Į Danekos. Cėzion rado dvaronis Lehmann'as, arkliais bedufstant, iš wėžimo šoldamas baish smertį. Taip jau ir jo pati iš wėžimo šoldama staudingai, rasi smertnai, susižeidė.

Į Mozurijos. Pirm keliu dienu užlėdę lipinskiu kieme wienoje naktyje du butelninku buteliu. Žmonelei nū ugnies taip išfigando, kad daugiaus nėto, kaip tiktai sawo gywastį teispigėlbejo. Wiena žmona, šaukiama Kolatėnė, būwo, iš perfigandimo laukan bebėgdama, mažą kudikę lopšelyje užmiršusi. Rlyhdama ji dabar atgal į degantįjį butą bėgo. Wandė ją fiti atlaikyti, išliudydami, kad kudikę gelbėti nebegalinti. Ale motyna nū ju išspilėfusi ir keleis kibrais wandens apšipylusi, šoko į liepsnas. Wif žmonės stowėjo lyg pastyrę. Po keliu akies mirkšniū moterifkė, su kudikiu glėbyje, sugrįžo.

Į Lietuwos.

Į Tilžės. Per kurnežerį tampa stropai tiltas budawotas. Tam dalykui garlaimis „Agila“ iš Karaliaucziaus daugybę špyžės parfelė. — Jau matėme dideles rugiu warpas, kurios iš Bendiklaukiu šenai atsiųstos tapė. — Garlaimis „Eznell“ bėgą iš Tilžės į Tawelninkus per Skiepinę bei Laphnus bewėif tūmi pacziū laikū,

B a l o j e.

Papafatojo Temmė.

(Priemazga.)

9]

Senasis ponas paėjo, ant tudwieju moteriu neatfįžwilgėdamas. Rasi jis laikė tai per ne wertą, rasi ir būwo širdyje pažemintas, kad ką gero būwo išrodęs. Apie sunų taip jau nesirupino nėto. Sunus sugrįžo prie tudwieju moteriu atgal.

„Werneri, aš tawęs jau senei jieškau,“ sake jam Regynė. „Aš taw turiiu ką sakyti.“

„Ar nenori pirma patirti, ką mano tėwas man sake?“

„Papafatof.“

„Judwi ryto galita kōjna po naštą malku nū dvaro kiemo parsinešti. Jis yra labai geros širdies žmogus.“

„Tiesa, jis tur gerą širdį, kaip ir tu, mudwi dėkawojawa jam ir taw. Ale dabar paklausk. Ar tu kokią žinę apturėjai nū tėtos iš Lenku?“

Jaunasis wypras žiūrėjo į ją. „Aš tu turi darbo su ja, Regynė?“

„Ji ir Alkinkis bėga nū Rusu. Jūdu jieško rubežių atfiekti. Ale jūdu yra išdūtu.“

„Tu jau žinai?“

„Mano brolis Maurius man sake, jis yra daugiaus anojė pusėje, ne kaip šioje. Jis patfai yra išdawėjas.“

„Ar jis ką įpatifšką žino?“

Regynė jam papafatojo.

Jaunasis wypras porą akies mirkšniū pamišlyjo. Po tam rodėsi, kad jis prieš ką stengėsi. Jis į jaunąją Lietuwiniukę aštrei pažiūrėjo mėgindamas, o tik su žinoma baimė. „Regynė,“ sake jis, „Alkinkis yra tawo išwadžiotojas“.

„Tiesa,“ sake mergina drebancziū balsu.

„Tu jo juk nekenti?“

„Tiesa.“

„O jo pati, mano motynos sesū, ji rasi dar pikčiaus darė prieš tawę, arba dar nežmogifskiaus, ne kaip jis.“

„Ji darė prieš mane nežmogifskai.“

„Tu jos taip jau nekenti?“

„Tiesa, aš jos ir nekencziū.“

„O dabar, Regynė, kad jūdu perfektojamu yra, o ant to pareitu, jūdu nū kartuwiiu, arba nū išgabėnimo Sibėrijona gelbėti...“

„Taip yra, Werneri!“

„Regynė, ar džiugiesi?“

Mergina tylėjo.

„Ar tu jūdu Ma... pliams išdūtumei?“

„Nėku budu,“ atfakė Regynė. „Nėku budu aš jūdu Masfoliams neifdūcziū! Masfolei juk didesni Lietuwiniuku edikai, ne kaip jus, Wofieczi.“

„Ale ju nelaimę galėtum jiėmdwiem palikti?“ Mergina wėl tylėjo.

„Jūdu prieš tawę tą jau užpelniusiū yra.“

Regynė atfikwošėjo. „Klausyk, Werneri, kaip tu man pranešei, ką jūdu man dariusiū yra, kaip aš panėkinta, apgėdinta prieš tawę stowiiu, prieš tawo wėrną širdį, tai man tik wėl pradeda senasis pagiežos karštis krutinėje degti, man galwoje pradėjo baimė bei kerkštas atfšaukti prieš tūs palaičius žmones. Nės palaikei žmonės jie yra, ir aš ju nekencziū, kaip mano širdis tik nekėsti ištengia. Ale pisko aš tacziau jiėmdwiem tik newelyju. Tegul jūdu nū nelaimės, nū Masfoliū, nū Sibėrijos ir kancziuku apšaugoti pasilieka. To dėl tawęs jieškoiu. Tik ne aš — tu, Werneri, aš pati tai nekados negalėcziū...“

Ji apfistojo kalbėti. Matyti, kad ji su ša-wimi kowajo; jos weidas prišlygo lawonui, jos atšs kaip žarija špinduliawo. Ji drebėjo, kad kudikis jei iš glėbio išfrito.

„Bartumėnė, paink mano kudikį,“ sake ji.

Senoji Lietuwiniukė tai padarė.

kaip ir Flora, t. e. iš Tilžės ant kokių 4 žego-
rius po pietu.

Jš Kraupiško. Gaspadorini Užkuraičiui be-
mažiūjant arklei paduko. Jis iš vežimo iškrisda-
mas fonkautį palūžo ir po sunkiu kanciu ketvir-
tą dieną savo dvasę išleido.

Jš Šrutės. Ezionai sferdimo namai taps
budawoti. Arkitektas Sėwerin'as budawonės
vietą jau matuoja.

— Wyriausias žemės staldu mistras gendrol-
leimons v. Lūderis'as iki šiolei iš Šrutės arkliu
auginimo sūryties yra 16 erzilu pirks, butent iš
Jurgio pilies (Georgenburko) 7, iš Metynu 1,
iš Sendwario (Althof'o) 2, iš Ventės, Aužūlyniū
bei Ragainės po 1, iš Szereiklaukiu 2. —
Wedariūse tapė 5 erzilai piktai.

Jš Karalėnu. Sėminarijoje tapė nu 10. iki
14. majaus jaunųjų mokštoju pirmasis mėginimas
laikytas.

Jš Szilofarcziamos sūryties. Iwanai yra
ezion ne wertytinai didelę iškadą padarę. Pie-
mos, prie Lujos upės gulincijos, yra iš dalies
per 1 meterį augštai su žiezdrais apneštos.
Bernai nusipirko mažas butelninfelis 3 murgu
didelę piwutę. Toji yra nu wieno krašto iki
šito wiš 1 meterį augštai su žiezdrais apnešta,
o bednasis žmogelis po wišam prwargęs.

— Wienas butelninfas apšiwedė antru kartu,
marcei ne sakęs, kad našlys tšq. Nu pirmos
žmonos buvo 8 metu senas kuditis, kurį ūšwėnė
augino. Bet pati wargužė budama, atiwedė ku-
ditį tėwui. Jaunoji moteriškė mažne iš umu iš-
ėjo, tai patyrusi. Kuditis berods tapė priimtas,
ale taip nežmogiskai wargintas, kad jis, kaip
mishjama, bus badu miręs. Wyriausybė žinę
gawusi, pradeda tą dalyką pertardinėti.

— 10. majų cimerninfas Wolgemut'as iš
Gaideliu su judaužyta kaukole prie savo namu
duriu atrastas tapė. Jijai, 60 metu sulaukęs,
stropus wypras buvo, be kliaudu. Kad ben pa-
sižektu, piktadėję sugawus, wertingai paforawoti.

Jš Klaipešos. Ezion buvo pirm keliu dienu
wienas ruinas (jurės bū) ant turgaus žmonėms
už pinigų rodomas. Jš to suprantama, kaip
daug šitu žwūiu razbaininku musu jurės patra-
ččiūse randama. — Silkcuciu žweyba ezion šioje
nedelėje taip apstinga buvo, kad kapa tikrai wos
beštoją befaštawo.

Jš Karaliauczius. Pulicijos prasėdytė yra
wišiams sargybos wyrams (Schutzmänner) aštrei
prišakiusi, wišus ant ušycziū besitobanczius pri-
gėrelis be malonės į pulicijiską patawonę nu-
gabenti, jeib jie antrą dieną išsipagiriawę tikrai
aiškei išliudyti galėtu, kur jie prišigėrę, ir jeib
kada wyriausybėi galima butu, wišus tūs karczia-
minintus, kurie apšigėrūšiemis dar daugiaus
apšwaiginancziū gėralu dūda, prie korawonės
pritraukti.

Warszawskij Ducewif'as, masfolišką laikraštis,
90, 1886 m. rašo: „Pawyslėje, kur pasilaikymai
(prietaiškai) maž daug tam lygus pasilaikymams
(prietaikiam) siaur-wafarinio kampo abelnai, o
ipacz Lietuwos, nežino iš panagucziū, ant kiel mes
išstengėme įwykinti senei geidaujamą suartinimą
ir sujungimą to sulenkinto (aplenkto) krašto su
reikalais ir dvasę musu draugiskos (bendrjos)
(?? antai!) tėwiškės, kurios-pi mes „Lietuwinin-
kai (resp. Lietuwos parda-wėjai), nu amžiu amžiu
linkte linkome (škaityt: linkome prie taip wilio-
jancziū [wiliungu] masfoliškų imperijolu [auš-
niu pinigų]). O jut mes begyje paskutiniu
dwięju — triju metu toli nužengėme tū keliu,
prie savo twirto weiklumo (tiesa: ceremoniju ne-
darėte su mumis!) ir aiškaus programo. Ne-
weizdint į wišus mūšalinius kliudyms (kliutis) ir
priešgywystę, musu apšiwietimas tėwiškinėje,
dwasėje (kas tai per stebuklai?) stebėdina savo
spėrumu (spartumu): wišose urėdiškose wietose ir
ipatiškose itaishmūse mes girdime masfolišką kalbą
ir turime reikalą su urėdininkais Masfoleis (a!
tai štai anš pagirtas „apšiwietimas“, einas su
„nagaika“ (kancziufu) wienoje ir su „štofu“
(lyteriu) degtinės fitoje ranfoje!). Žeigu kas pa-
siliko iš neramios praieitės, tai tik iki kolei.
Slapcziosios intrygos (wyšlei) ir prišigawimai
neranda jau wietos tarp musu — nėra jau tarp
musu itilejimo tiems begėdiškiems užšiemikams
(„impertinentiškiems projektoriams“) ir ju pus-
galwiškiems mēriams. Kiekwienas tikras, sweikos
mishies Lietuwininfas dabar gerai numano, kad
jį šlogina iki kolei drausmė ne per jo kalczią, tik
per kalczią sukcziu (intrigantų), ir to dėl nu-
širdžei keikia praieitinę, stengdamasi parodyti, jog
jis nepridera prie to, kas tapė priešasčia anos
drausmės.“ — Taip rašo nefurjai pigūs adwo-
katas ir užtartojas Lietuwininku gentės, p. B. B. B.
Lutkert, pone, walandą, p. B. B. B., o išwyfi,
kas per anš šaunus „apšiwietimas“. O jeigu

ponas norėjai tik baikas patwarinėti taip bezauny-
damas, tai minėkie tą priežodį: „pasiliaukite žaidę,
nės piktai žaidžiate!“ J. M. . . yš.

Wisokia žinė.

— Didė senatwė. Amerikoje gywena ne-
furi žmona, warde Mary Beneman, kuri 17. aprili
1769 mete gimusi yra. — Wiename kieme Wo-
kietijoje gywena nefuri žmona, 86 metu sena,
kuniškai bei dwasiškai dar po wišam sweika ir
druta budama. Škaitlius jos waišu bei waišu
waišu, yra 125 personos, kuriu 106 dar gy-
mos yra.

— Nepalaima. Klaipešos ovinghyje tapė
wienas matrozas baisingiausie sužeistas; nu masto
dėniškiojo akruto „Sine“ ant dėnio (dėfio) pū-
lant, kaukole po wišam perplyšo, taip, kad
šmaginės išlėkė ir atšs iš savo dūbucziū laukan
išsiweržė. Prie tam palūžo jis abi koji, abi ranki
bei wiš 10 pirštu. Tas nepalaimingasis jau-
nikaitis, kūrjai, suprantama, ant wietos mirė,
buwo to akruto kapteinio šunus.

Turgaus prefios

nu 22. majaus 1886.

	Tilžėje.		Klaipešoje.	
	mt. pf.	mt. pf.	mt. pf.	mt. pf.
Kwiczei už 42 1/2 kilogr. . .	6 60	7 —	6 50	7 —
Rugei už 40 kilogr. . .	4 80	5 30	4 80	5 20
Miežei už 35 kilogr. . .	4 25	5 —	4 40	4 80
Awijos už 25 kilogr. . .	3 —	3 30	3 —	3 50
Žirnei, rainieji, už 45 kilogr. .	6 —	8 —	7 —	7 50
Žirnei, baltieji, už 45 kilogr. .	6 —	7 —	6 50	7 —
Sėmenei už 35 kilogr. . .	—	—	5 50	6 —
Čymotai už 50 kilogr. . .	19 —	—	20 —	—
Roputės už 45 kilogr. . .	1 40	—	1 20	1 40
Swiestas už 1 kilogr. . .	1 60	—	1 50	1 70
Kiaušiai už lapą . . .	2 50	—	2 —	—
Pywas už 100 lyteriu (bair.)	24 —	—	—	—
Brangwynas { už 190 lyteriu	28 —	—	—	—
{ už 1 lyterį	30 —	—	—	—
Kiaulena už kilogr. . .	1 —	1 10	1 —	1 20
Žautiena „ „ „ „ . . .	— 80	1 —	— 80	1 —
Werbiena „ „ „ „ . . .	— 70	— 80	— 50	1 —
Awincziana už kilogr. . .	— 80	— 90	— 80	1 —
Grusienė, papr., už kilogr. .	— 34	—	—	—
Awij. krūpai už kilogr. . .	— 44	—	—	—
Ezianas už centnerį . . .	2 50	3 —	2 40	3 —
Eziandai už lapą à 600 tgr.	21 —	27 —	21 —	24 —

100 rublin

18./5. 200,50, 20./5. 200,40, 21./5. 200,05,
22./5. 200,05, 24./5. 199,80, 25./5. 200,00.

„Ką tu, Regynė, negali?“ klausė jos jau-
nasis wyras.

Tas klausymas padarė kowai galą. Srowės
ašaru pradėjo jei iš akių tekėti. Ji paėmė ran-
tas jaunojo bajoro į sawasės. Ji žiūrėjo šir-
dingai į jo akis, katros wėrnypė bei meilę parodė.

„Weneri, ką tu apie manę mislyji, tai yra
mano gywastis ir smertis. Jei tu manę kū kartą
wel panėšitai, tai aš su savo kuditū žurelės
gylbėje pasifascziau. Tawo mislis yra mano
mislis, tawo pawelyjimas yra mano pawlausymas.
Wieno, kad tu nu manes prašytai, tai negalė-
cziau savo gywastyje daryti. Norins tai mano
širdis prašo nu manęs, ale aš tai negaliu. Kaip
mano brolis man sakė, kad jūdu perfektiojamu
šfancziū, tai mano pirmoji mislis buvo, kaip jūdu
išgelbėti; ale aš jūdu negaliu gelbėti. Man ro-
dėsi, kad ju fraužas ant manęs bei mano šunaus
pareiti turėjęs. Ir aš negaliu, aš nepriwalau
tai daryti, tai nukreipti norėdama. Tai aš tawę
susijieškojau. Tu jūdu turi, Weneri, išgelbėti.
Taw aš norėjau pasakyti. Daugiaus aš neko
negaliu. Jie su manimi per piktai elgėsi. Ne-
panėšink dėl to manę, Weneri. Sakyt man tai.
Sakyt man tiesą. Aš matau ant tawo akiu ir

girdžiu ant tawo balso, kad tu man ką pamėlyji.
Tai jut butu mano smertis.“

Jaunasis bajoras spaudė širdingai Regynės
rankas, katromis ji prie jo laisėsi. „Aš tawę
nešados nepanėšysiu. Aš tawo teisybę mylinczią
širdį myliu, katra berods labai stipri yra, bet
katros stiprumas žmogiskus rubežius peržengti
neįstengia. Aš tawę jut wis myliu; tos walan-
dos mudu ant amžinai suvaisyšys, jei tik galima
bus, rasi ir dar drucziaus.“

„Aš taw pasidėlawoju, mano mielas Weneri,“
sakė Regynė, „dabar leisk man toliaus kalbėti.“

Dėl širdies sujudimo ji dar kartą gailingai
atšidusėjo. Tada nusislystė ašaras. Kaip tai
wislab buvo nusidawus, sakė ji tai senajei Lie-
tuwininkei. „Bartkuwėnė, dūk šen mano kuditį.“

Senolė jei atidawė, ji jį prišispaudė prie kru-
tinės ir bucziau.

„Weneri, ar tu esi gatawas jūdu gelbėti?“
klausė ji jaunojo wyro.

„Aš kožną gelbėcziau, katras Masfoliu
perfektiojamas yra.“

„Aš tai mislyjau. Tu esi geros širdies ir
drąsus gana. Tai sek manę, nės turime stu-
bintiesi.“

„Kur tu manę wesi?“

„Jei balos. Ji tik yra geriausia gelbėtoja.“

Jaunasis wyras žiūrėjo į ją lyg ko klausdamas.
Jūdu žengė tolyn. Senoji Lietuwininke sėkė
jūdu. Beeinant sakė Regynė: „Wišas rubežius
yra Masfoleis apguldytas. Ne toli nu Beržyniu
jūdu tapė pasčiausei matytu. Ten yra aštrusia
sargybė ir jūdu ten negalės per rubežių perbėgti.
Jūdu nefur nepereis, kaip tik per didžiąją balą.
Bala pertraukia rubežių, ji traunkia iki į masfo-
lišką Lietuwą mažne pusę mylios, ir mylę ji at-
meta Prusiję. Jos platumas bus taip jau
wienos mylios. Katras ją atšiekęs yra, negal
toliaus perfektiojamas buti, nei iš wienos nei iš
kitos žemės. Tikrai kulla kazofo arba prusiško
rubežsargio gal jį ant 50 žinginiu nu krašto
atstu šant trophyti, jeigu bala wiša apsergėta taptu.
Ale nei joks kazofo nei prusiškas rubežiaus sar-
gas jei nefartina. Nės yra mislyjama, kad nei
jokio kelio per ją nėra, nei wienas žmogus to
dėl po ją newaitšezioja, nežino, kur tas gruntas
pasibaigia, ir gal ant galu galo su wienu žinginiu
į balos bedugnį nužengti, ko dėl nefiwožyja
nei Masfolius nei Prusas ją apdaboti. O tik
weda per ją kelias; tikrai yra du keliu. Wienas
traunkia iš prusiškos pusės į Masfoliu. Antras
tam prieš yra įžambai. (Dar ne wiskas.)

Apsakymai.

Batvietimas

ant susikalbėjimo del
huiliu pamokslu bėdos.

Mieli brolei Lietuvininkai iš Klaipėdos, Kretingos, Dovyliu ir Priekulės parapijos, taip ir iš parapijų Szilofarcziamos wystupystės walsczians yra pakviectiami

subatoje 29. š. m.

swetlyczioje pono fupczians H. Liebe Klaipeboje, Baderstrasse nr. 4, susirinkti del susikalbėjimo apie huiliu pamokslu bėdą pagal lietuwiskiu Ceitungu 16., 17. ir 18. laiszeteli ir del pagatawojimo pasigūdimu rakto iki augstėjusios wyriausybės.

Bažnyčios susirinkimo wietuininkai.

M. Wandže. Zemaitžentis.

Vietuwiskia draugystė

Byrute

atliks pirmąjį sekmėninį šventę
Skaigiriūse

savo mėnesinį susijimą, ant kurio tiekvienas tikras Lietuwininkas ir Lietuwininkė nūširdžei užtwiecziami. Wietia ir dienos rebas taps weliaus apgaršintais.

Draugystės wyriausybė.
Deras Bruažis.

Darbawiete dantu leforiaus

M. Karpes.

Matymas kunšiskiu dantu, plumbėrawimas bei dantu laisymai.

Tilžėje, wandens ulyczioje 1. bute.

Reparituriintiems kas dieną, tik ne nedelbiene, tarp 8—9 zeg. klaustinas.

Naminei audimai

(rautu werpalas)

4/4 platus, masias	20 pf.
11/8 " " " "	25 pf.
3/4 " " " "	30 pf.
5/4 pl., extra	35 pf.
5/4 ipatistkai suntus pirmutinis taworas, masias	40 pf.

Marškiniams audimas

ir
Dovlas,

5/4 platus, prasidedant nū 18 pf.

W. Gassner'io pas.

wotiskioje ulyczioje 12.

Didžiausia ir pigiausia perkama wersme manufakturos ir mudos taworams.

Pigai! Pigai! Pigai!

Priemės didį dalyką
puku, patalyne, plunksnu, wiskiu plunksnu
taip ir

gatawu patalyniu

nū wieno iš Wotietijos išwaryto rusiško padono išengiu, wiskuje minetus dalykus už apdywytinai pigias prelias parduoti, ir to del tožnam prisišiuo, kuriam ant to pareina, iš tikro pigius pirktinius daryti, dabar geriausia proga, ant to wiskai ipatistkai paafinu.

M. Markowsky's

Tilžėje, augštoje ul.

Subatoje fromas uždarytas.

Geriausias žaliasis

muilas

už swarą 22;

II. styrus už swarą 20 pf.;

III. styrus už swarą 18 pf.;

soda

už swarą 7 pf.;

florkalfis

I. styrus už swarą 7 pf.

II. styrus už swarą 15 pf.,

taip ir wisk materijoles taworai prisišiuo pigiausiai.

F. Krafft'as

Tilžėje, prie wasarinio tilto.

Parwinęzia, drukorija

ir

mazgojimo butas

Gustav'o Sperling'io,

Tilžėje, fabrikui ul. 38,

prisiwelyja dažymui ir mazgojimui bilkiniu, wilsoniu ir puswilsoniu audeklui wiskie dažuse (parwuse), ponu ir žiuponu rubu, ardytu ir neardytu, taip ir stubos itaishnu audeklui pigiansiame, greicziusiame ir dailiansiame pagatawojime.

Priimamos wietos: Tilžėje, augštoje ul. 33 prie p. Rogeė, wotiskioje ul. 71 prie p. Seelenbinder'ites, fabrikui ul. 38 paczioje parwinęzioje.

Gedulyskes (gedėjimo) dalykai

reikalsaujant tarpe 12 iki 24 adynu pagatawojami.

Prie to prisiwelyju dažymui audžiamu wilnu, audžiamu medwilniu, lininiu giju, taip ir presawimui, apreterawimui ir delatėrawimui.

Iš **Micho** spausluwės, Tilžėje (pylimo ul., Dammstr. 2) išėjo wotiskia knigute:

Bilder von der Ostgrenze (Abrozai nū rytinio rubeziaus).

Studijos ir stices M. Friedeberg'io su 5 abrozais.

Ituris: I. **Priejodis.** Su abrozu Tilžės mesto. II. **Ant Niamuno.** Su abrozu „Karalene Luyze ir Napolijonas Tilžėje“. III. **Lenkai ir Lietuwininkai.** Su abrozu Klaipėdos mesto. IV. **Žydai Lietuwoje iš Wytanto laiko.** Istoriskias raistas su abrozu Rusu rubeziaus. V. **Secularinei atminimai.** Su abrozu Karaliauczius tarinawojimo pilies. VI. **Priedas.** Rytprusei ir Leipcio „Grenzboten“.

Gaunamos už 1 markį taip **Micho** spausluwėje taip ir pas tiekwienu knigininką.

Iszpardavimas

Bendig'o & Seidig'o konfurso

masei

priklausancioji

gelejes ir trumpu taworu padėtuwė

(Tilžėje, augštoje ulyczioje 94)

toliaus atliekamas.

Leo Mack'as

konfurso gawpadorius.

Norėdamas wietos pasirūpinti

pardūdu

bukskingius,

tinfanczius kartoms ir ploščziamis, žaunai po prefios.

W. Gassner'io pasek.,

12. wotiskioje ulyczioje 12.

Už pagatawojimą **poniškū rubu** i šykį (kad gerai leidžia) užstowina.

Senas, seniausias lietuwiskas ir apie
lietuwa knigas

perka **Miksas,** Tilžėje, pylimo ulyczioje (Dammstr. 2).

S. Matėjatis

Tilžėje, Kasaros ul. 1. num.

prisišiuo Lietuwininkams,

wisokius kurpians darbus,

kaip kurpes, šopagus ir t. t. gerai, greitai ir pigi atlikti.

Atlyginimas.

24. majų **Antfalsniūse** (Ober-Eisulūse) brunas stubinis

szunukas

su balta žyme ant krutines prapūle. Atvadejas gaus pritiintantį atlyginimą. Žines priima **Pladdies, Tilžėje,** augštoje ul. 95.

„Niamuno Sargas“

išeina **Tilžėje** kas ketwergą. Ištirastymus ant bio laiswaczio už

50 pf.

ant metu bertainio,

už 65 pf. i namus parnešant, Tilžėje, **Micho** spausluwė, ant pylimo 2. bute, o fitur wisk cecoristkiesie pustai priima.

„Niamuno Sargas“ yra tožnam žinomui užtarėjui lietuwiskiosios talbos ir giminyšes; jis ir toliaus žiam merui šlužys. Lietuwininkas ant tikrojo telio kreipdamas, idant jie sawo talbą ir sawo giminyšę išlaitydami, ir tikrais Lietuwininkais ir wėnais sawo taralians padonais pafiltu. Žis, išeidamas tožname styrinje su abrozais, pargabes ir toliaus pamotiskinius surašus iš wisk mokslo dailu; žines iš wisk sweto kraštu, iš Wotietijos, iš mielosios Lietuwo; papasatojimus rusto ir štutamaus iturio; turgaus prelias iš Tilžės, Klaipėdos ir t. t.; berlyniškį rublians turq; gromatnyęzią ir t. t.

Apsakymai,

už stiktine eisute po 10 pf. parokti jami, wiskoje žieluwoje didžiausiąjį praplatinimą wanda. Perstatymas i lietuwiską talbą, suprantama, netafistija.

Didžiausią prilaitymą

tapėtu

stubu išlipinimui nū 15 pf. iki 2,50 mł. per rulę 36 pėdas matijanczią, burtu nū 3 pf. už meterį iki brangiausiu priwelyja

L. M. Stacklies

Tilžėje, wot. ul. 73 ir 55.

Kapijos pupu

degitu 1,40—1,20 mł. swar., labai gerą stonį turinczin,

Žawos kapijos pupu

po 0,90—1,30 mł swar.,

Žawos kapijos pupu

žalin, po 85—90 pf. swar., taip ir wiskitū titu gerą stonį turinczin kapijos styrin prisišiuo pigiausiai

A. Kalvaitis

Tilžėje, wotisk. ul. 29.

Kas pinigū ten netures,
Žiti rudens tam palutes.

Silkin! Silkin!

geriausiojo styriaus prisišiuo pigiausiai

F. Krafft'as

Tilžėje, prie wasarinio tilto.

Piewu paršamdymas.

150 murgu **Niamuno** piewu

Mažuju Bardinu dalimis tetu paršamditi. Samdyti norintieje kas šwenta dieną iki Joniniu gal pas mane susirasti.

Dovydas Bendikas iš Maž. Bardinu.

Dalį sawo ukio,

12 mrg. **Niamuno** piewu,

3 murgu šodybos (su fialdu ir stine), 50 murgu ganyklos (2000 žingsniu nū Niamuno ir taralisktos gires atinu), prie turios 15 murgu pelkes (žienanjamios) priklausio, gulinczią **Waltupėnūse** pale **Wieswile**s, tetu parduoti. Pirtti norintieje gal kas dieną prie mane kreiptiesi.

Kristupas Preifhatis I.